

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

Економіко-правовий факультет

Кафедра обліку та оподаткування

Кусик Н.Л., Гузь Д.О., Ільченко Д.А.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
проходження навчальної практики студентами
денної та заочної форм навчання
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Одеса - 2019

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Економіко-правовий факультет

Кафедра обліку та оподаткування

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

проходження навчальної практики студентами
денної та заочної форм навчання
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Одеса - 2019

Укладачі:

Кусик Наталія Львівна, к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування;

Гузь Дар'я Олександрівна, к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування;

Ільченко Діана Анатоліївна, к.е.н., викладач кафедри обліку та оподаткування.

Рецензенти:

Масленников Євген Іванович, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту та інновацій;

Гоголь Марина Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування.

Затверджено:

Рішенням кафедри обліку та оподаткування

Протокол № 8 від 11 березня 2019 року

Схвалено:

Навчально-методичною комісією економіко-правового факультету

Протокол № 6 від 22 березня 2019 року

Рекомендовано до друку:

Вченою Радою економіко-правового факультету

Протокол № 8 від 22 березня 2019 року

Методичні рекомендації проходження навчальної практики студентами денної та заочної форм навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укладачі: Н.Л. Кусик, Д.О. Гузь, Д.А. Ільченко / За заг. ред. Д.О. Гузь. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2019. – 53 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	6
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	9
3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	10
4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ	18
5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	19
6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ	21
7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Відповідно до навчального плану та освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (для студентів денної та заочної форм навчання) заплановано проведення навчальної практики із загальною кількістю кредитів – 3 кредити ECTS (90 годин) та її захисту (диференційований залік). Навчальна практика є обов'язковою складовою в підготовці фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Навчальна практика – це логічне продовження процесу засвоєння отриманих теоретичних навиків студентів, здобутих на протязі навчання у вищому навчальному закладі.

Навчальна практика передбачає ознайомлення студентів з майбутньою професією, перспективами розвитку спеціальності, з особливостями організації та ведення бухгалтерського обліку на різних підприємствах, сприяє формуванню професійних навичок з вибраної спеціальності.

Під час проходження навчальної практики студент відвідує лекційні заняття та виконує індивідуальне завдання, творчо застосовуючи теоретичні знання та практичні навички, набуті під час навчання.

Дані методичні рекомендації є основним нормативно-методичним документом, що регламентує проведення навчальної практики бакалаврів за фахом, що підтверджується:

- Законом України "Про вищу освіту" (зі змінами) № 1556-VII від 01.07.2014 року;
- Наказом Міністерства освіти і науки України № 99 від 10.02.2010 р. "Про Концепцію організації підготовки магістрів в Україні";
- Кодексом законів про працю України (зі змінами);
- Навчальним планом з підготовки бакалаврів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»;
- Освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Навчальна практика організовується і проводиться на I курсі у 2 семестрі за денною формою навчання, на II - III курсах у 4 - 6 семестрах за заочною формою навчання. Тривалість практики – 2 тижні. Підсумковий контроль – захист звіту з навчальної практики.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна практика студентів є невід’ємною складовою навчального процесу у вищих навчальних закладах. Під час навчальної практики студенти отримують додаткові знання, уміння і навички, ознайомлюються з методами здобуття знань з фаху, визначають коло питань, якими вони повинні оволодіти під час навчання в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова і які потрібні в майбутній професійній діяльності.

У результаті проходження навчальної практики, відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», формуються наступні компетентності, що забезпечують отримання наступних результатів (табл. 1).

Таблиця 1

**Компетентності, якими повинен оволодіти студент – практикант,
та отримані результати**

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>	
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	<ul style="list-style-type: none"> - Вміти використовувати методи та правила управління інформацією та роботу з документами за професійним спрямуванням. Володіти методиками та сучасними засобами інформаційних технологій. - Вміти використовувати комунікаційні технології для підтримування гармонійних ділових та особистісних контактів, як передумову ділового успіху. - Знати та розуміти закони та методи міжособистісних комунікацій, норми толерантності, ділових комунікацій у професійній сфері, ефективної праці в колективі, адаптивності. - Знати та розуміти закони та методи міжособистісних комунікацій, норми толерантності, ділових комунікацій у професійній сфері, ефективної праці в колективі, адаптивності.

Продовження табл. 1

<p>Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми</p> <p>Здатність навчатися та постійно підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи, розвивати набуті знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Знати та розуміти закономірності, методи та підходи творчої та креативної діяльності, системного мислення у професійній сфері. - Вміти використовувати методи та методики проведення наукових та прикладних досліджень. - Знати методологію системних досліджень, методів дослідження та аналізу складних об'єктів та процесів, розуміти їх складність, їх різноманіття, багатофункціональність для розв'язання прикладних завдань в галузі професійної діяльності. - Знати методи проведення досліджень та вміти аналізувати складність технічних систем, розуміти складність задач оптимізації цих систем та їх елементів, та вдосконалювати методики їх проведення. - Вміти чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки та переконання. - Демонструвати особистісний розвиток та застосовувати знання у професійній сфері.
<p>Здатність до науково-дослідної та аналітичної роботи, інноваційної діяльності з метою отримання нових знань та їх використання для експертної оцінки господарських ситуацій і прийняття управлінських рішень.</p> <p>Здатність володіти інструментальними засобами дослідження, отримання, зберігання, обробки обліково-аналітичної інформації та застосовувати їх під час вирішення поставлених завдань.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Організовувати власну науково-дослідну та обліково-аналітичну роботи в контексті вирішення завдань професійної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування. - Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації та критичної оцінки інформації; інструментарієм аналізу, моделювання, проектування для виконання завдань дослідження та/або управління.
Спеціальні компетентності	
<p>Здатність формулювати завдання, розробляти методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Демонструвати вміння застосовувати наукові методи дослідження у сфері обліку, аналізу, аудиту, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

Метою виконання навчальної практики та складання звіту є:

- ознайомлення студентів з порядком організації та ведення бухгалтерського

- обліку на підприємстві;
- виявлення рівня теоретичної підготовки студентів з навчальних дисциплін «Вступ до фаху» та «Теорія бухгалтерського обліку»;
  - формування професійних умінь і навичок;
  - розвиток професійних якостей особистості майбутнього фахівця;
  - систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань з навчальних дисциплін за фахом; застосування їх для вирішення конкретних облікових задач;
  - розвиток навичок самостійної праці із спеціальною літературою, законодавчими та нормативними актами;
  - розвиток вміння складати і використовувати документи, облікові реєстри, форми звітності підприємства;
  - розвиток пізнавальної активності студента, оволодіння методикою дослідження, узагальнення та логічного викладення матеріалу.

Основними завданнями навчальної практики є:

- визначення ролі, значення і місця навчальної практики в забезпеченні майбутніх фахівців практичними вміннями і навичками;
- ознайомлення студентів з організаційною структурою та особливостями організації і ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей економіки.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Відповідальність за організацію та проведення навчальної практики покладається на керівника вищого навчального закладу. Загальну організацію та контроль за її проведенням здійснює керівник практики – викладач кафедри обліку і оподаткування.

Базою практики являється кафедра обліку і оподаткування Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Навчальна практика проходить в одній із навчальних аудиторій вищого навчального закладу та в комп'ютерному класі економіко-правового факультету під керівництвом викладача кафедри обліку і оподаткування.

До функціональних обов'язків керівника навчальної практики входить:

- загальна організація практики;
- контроль за проведенням навчальної практики;
- надання консультацій студентам;
- оцінка виконання навчальної практики;
- аналіз результатів навчальної практики;
- розробка заходів щодо удосконалення організації проведення навчальної практики.

Основні обов'язки студента під час проходження практики:

- своєчасно прибути на базу практики;
- пройти інструктаж з техніки безпеки;
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку;
- виконувати програму практики відповідно до календарного плану робіт;
- систематично вести щоденник практики та своєчасно підготувати звіт про виконання програми практики.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Практика починається з ознайомлення студентів з програмою і завданнями практики, організаційними питаннями, вимогами до ведення щоденника практики та оформлення звіту про проходження практики.

Навчальна практика проводиться за планом занять наведеним у таблицях 2 - 3. Проведення навчальної практики за тематичним планом забезпечить виконання запропонованої методики і сприятиме закріпленню теоретичних знань.

Таблиця 2

План занять навчальної практики для студентів денної форми навчання

№ тижня	Дні практики	Види занять	Години
1	1	<p><i>Лекційні заняття</i></p> <p>Ознайомлення студентів з програмою навчальної практики, розгляд її основних завдань.</p> <p>Тема 1. Формування облікової політики суб'єктів підприємництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-методологічні особливості формування облікової політики суб'єктів підприємництва. 2. Особливості Плану рахунків та їх вплив на формування облікової політики. 3. Організація документування та узагальнення облікової інформації як елемент облікової політики суб'єктів підприємництва. 4. Методична складова облікової політики суб'єктів підприємництва. 	3
1	2	<p><i>Лекційні заняття</i></p> <p>Тема 2. Формування облікової політики на підприємствах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та типи підприємств. 2. Організаційні особливості формування облікової політики в підприємствах. 3. Методична складова облікової політики в підприємствах. 	6

1	3	Практичні заняття Робота студентів з програмами «1С: Бухгалтерія 8».	3
1	4	Практичні заняття Робота студентів з програмою «1С:Бухгалтерія 8».	3
2	5	Екскурсії Проведення екскурсій по підприємствах, ознайомлення зі специфікою діяльності та особливостями організації бухгалтерського обліку (додаток з переліком підприємств додається до наказу по практиці).	3
2	6		3
2	7		3
3	8		3
3	9	Відео заняття Показ відео матеріалів на економічні теми з метою поглиблення знань студентів та розширення професійного кругозору.	3
3	10	Лекційні заняття Обговорення зі студентами питань, які виникли під час відвідування екскурсій на підприємствах. Підбиття підсумків навчальної практики, аналіз розглянутого матеріалу та консультація студентів щодо написання звіту про проходження практики.	3
ВСЬОГО:			33

Таблиця 3

**План занять навчальної практики для студентів заочної форми
навчання**

№ тижня	Дні практики	Види занять	Години
1	1	Лекційні заняття Ознайомлення студентів з програмою навчальної практики, розгляд її основних завдань. Тема 1. Формування облікової політики суб'єктів підприємництва 1. Організаційно-методологічні особливості формування облікової політики суб'єктів підприємництва.	3

		2. Особливості Плану рахунків та їх вплив на формування облікової політики. 3. Організація документування та узагальнення облікової інформації як елемент облікової політики суб'єктів підприємництва. 4. Методична складова облікової політики суб'єктів підприємництва.	
1	2	<p style="text-align: center;">Лекційні заняття</p> Тема 2. Формування облікової політики на підприємствах. 1. Сутність та типи підприємств. 2. Організаційні особливості формування облікової політики в підприємствах. 3. Методична складова облікової політики в підприємствах.	3
1	3	<p style="text-align: center;">Практичні заняття</p> Робота студентів з програмою «1С: Бухгалтерія 8».	3
2	4	<p style="text-align: center;">Екскурсії</p> Проведення екскурсій по підприємствах, ознайомлення зі специфікою діяльності та особливостями організації бухгалтерського обліку (додаток з переліком підприємств додається до наказу по практиці).	6
2	5	<p style="text-align: center;">Лекційні заняття</p> Обговорення зі студентами питань, які виникли під час відвідування екскурсій на підприємствах. Підбиття підсумків навчальної практики, аналіз розглянутого матеріалу та консультація студентів щодо написання звіту про проходження практики.	3
ВСЬОГО:			18

Методичні вказівки до вивчення теми № 1

«Формування облікової політики суб'єктів підприємництва»

Система оподаткування, обліку та звітності для підприємств передбачає: оподаткування: розміри сплати певних видів податків, зборів та платежів, єдиний податок; бухгалтерського обліку: можливість застосування Плану рахунків, спрощеного (для СМП простої та спрощеної форм обліку, спрощеної методики обліку витрат); звітності: обов'язкове складання фінансової звітності, відповідно до П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта

малого підприємства".

Бухгалтери підприємств повинні розробити пакети первинних документів відповідно до завдань обліку за кожною ділянкою (облік матеріальних цінностей, основних засобів, оплати праці, процесів постачання, виробництва, випуску і реалізації продукції, робіт, послуг, облік результатів діяльності тощо).

Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 р. № 291 затверджено План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

План рахунків бухгалтерського обліку застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб (далі - підприємства).

Нові синтетичні рахунки можуть уводитися до Плану рахунків Міністерством фінансів України за відповідними клопотаннями щодо бухгалтерського обліку специфічних операцій.

Субрахунки до синтетичних рахунків вводяться підприємствами самостійно, виходячи з потреб управління, контролю, аналізу та звітності.

Ведення обліку відповідно до Плану рахунків суб'єктами підприємства дає змогу використовувати облікові регістри.

Методичні вказівки до вивчення теми № 2

«Формування облікової політики на підприємствах»

Побудова та функціонування бухгалтерського обліку на кожному підприємстві здійснюється на підставі нормативно-правових документів, розроблених органами, на які покладається керівництво обліком. Це забезпечує порівнянність облікової та звітної інформації, її єдність не лише за формою, а й за змістом.

Зміни в системі економічних відносин зумовили необхідність реформування бухгалтерського обліку в Україні, його пристосування до нових умов господарювання. Наслідком впроваджених змін є залучення із зарубіжної практики значної кількості якісно нових понять та явищ, до яких належить і облікова політика підприємства.

Уже зараз в нормативних документах, які регулюють облік відповідних об'єктів, передбачено вирішення певних облікових процесів. Кожне підприємство, виходячи з конкретних умов своєї роботи, вибирає найбільш прийнятний для себе варіант, який забезпечує надійний контроль за ефективним використанням даного ресурсу. Цей вибір і становить, власне, суть сучасної облікової політики.

Термін "облікова політика", визначений Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", означає сукупність принципів, методів і процедур, що використовується підприємством для

складання та подання фінансової звітності. Однак облікова політика визначає також способи організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, з урахуванням конкретних умов його діяльності.

Згідно М(С)БО 8 під обліковою політикою слід розуміти конкретні принципи, основи, та правила використання суб'єктом господарювання при складанні та подання фінансової звітності.

Отже, облікову політику можна розглядати, з одного боку, як сукупність прийомів і методів, за допомогою яких здійснюється керівництво бухгалтерським обліком в Україні в особі уповноважених на те законодавчих та виконавчих органів влади, з іншого – як сукупність конкретних методів і способів організації та форм бухгалтерського обліку, прийнятих підприємством на підставі загальних правил і особливостей господарської діяльності, система та умови матеріальної заінтересованості, відповідальності тощо.

У процесі розробки облікової політики конкретним підприємством найбільш важливими є такі основні фактори:

- форма власності та організаційно-правова структура підприємства;
- галузеві особливості, які й визначають вид діяльності та зумовлюють технологічно-організаційні умови роботи;
- обсяг діяльності, кількість працівників, номенклатура продукції та ін.;
- відносини з податковою системою, наявність пільг та умови їх одержання;
- умови постачання та збуту продукції; матеріальна база та рівень забезпечення кваліфікованими обліковими працівниками.

Облікову політику підприємство визначає самостійно в особі його керівника та головного бухгалтера відповідним наказом чи розпорядженням з обов'язковим розкриттям в окремих розділах методичних принципів побудови бухгалтерського обліку, техніки його ведення та складання фінансової і статистичної звітності, організації роботи бухгалтерської служби. Чинне законодавство надає широкі права стосовно формування облікової політики.

Підприємство самостійно визначає:

- параметри та напрями облікової політики;
- обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних методологічних засад та з урахуванням особливостей господарської діяльності й наявної технології обробки облікових даних;
- розробляє систему і форми управлінського обліку, звітності й контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів;
- затверджує правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку;
- може виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський облік, з наступним включенням їх показників до фінансової звітності підприємства.

Формуванні облікової політики визначальна роль належить керівнику і головному бухгалтеру. Від їх компетенції та взаємостосунків залежить успішне здійснення (провадження) облікової політики підприємства.

Головний бухгалтер або особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства, має певні обов'язки, зокрема:

- забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання в установлені терміни фінансової і статистичної звітності;
- організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
- бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства;
- забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах підприємства.

Формуючи облікову політику, необхідно керуватися основними принципами бухгалтерського обліку та фінансової звітності: обачності, повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування, відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної (фактичної) собівартості, єдиного грошового вимірника та періодичності.

Принцип послідовності безпосередньо стосується облікової політики підприємства. Обрана облікова політика застосовується підприємством із року в рік. У будь-якому разі вона має залишатися незмінною принаймні протягом календарного року (з 1 січня по 31 грудня).

Зміна облікової політики можлива у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, у зв'язку зі змінами в законодавстві, розробкою та застосуванням нових методів ведення обліку або суттєвими змінами в умовах роботи чи у структурі підприємства. Якщо такі зміни відбулися, то про це ґрунтовно повідомляється у пояснювальній записці до річної звітності.

Облікова політика є важливим інструментом організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Облікова політика передбачає:

- упорядкування облікових процедур на підприємстві;
- надання бухгалтерському обліку плановірності та раціональності.

Відповідно до призначення основною метою облікової політики на підприємстві є формування:

- повної об'єктивної та достовірної інформації, яка максимально розкриває його діяльність для зацікавлених сторін;
- правил використання прийомів первинного обліку і інші.

Формування облікової політики – це складний і багатогранний процес. Основні проблеми, що стосуються побудови раціональної та ефективної облікової політики, можна сформулювати, як:

- вибір інформаційної бази для побудови облікової політики;
- визначення користувачів облікової політики;
- обґрунтування факторів впливу, що виникають при складанні облікової політики;
- узагальнення сфери застосування облікової політики.

Отже, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової і статистичної звітності на кожному підприємстві здійснюється на підставі нормативно-правових документів, що розробляються органами, на які покладено обов'язки регулювання у країні питань обліку і звітності. На нашу думку, це дає змогу вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність за єдиними принципами й формою і таким чином забезпечувати порівнянність облікової інформації. Однак це не означає, що підприємство, виходячи з конкретних умов господарювання, не може вибирати найбільш прийнятні для нього форми ведення обліку.

Облікова політика повинна обиратися підприємством чітко, якісно і обдумано. Адже вдало вибрана підприємством облікова політика дає йому можливість ефективно здійснювати свою господарську діяльність.

Проведення практичних занять

Метою практичних занять являється ознайомлення студентів з програмним забезпеченням роботи бухгалтера.

Проведення вищевказаних занять на практиці студентів 1 курсу денної форми навчання та 2, 3 курсу заочної форми навчання спеціальності «Облік і оподаткування» дає їм можливість не тільки засвоїти теоретичний матеріал бухгалтерських дисциплін («Вступ до фаху», «Теорія бухгалтерського обліку»), але й розглянути на практиці набір облікових робіт бухгалтера в сучасних умовах.

На практичних заняттях студенти виконують в програмі «1С: Бухгалтерія» такі види робіт:

1. заповнення відомостей про підприємство (назва, адреса, телефони, прізвища відповідальних осіб та інші). Дані реквізити важливі для подальшої роботи.
2. настройка плану рахунків. План рахунків має вигляд таблиці, кожний рядок якої відображає певний рахунок або субрахунок бухгалтерського обліку.
3. заповнення довідників. Довідники зберігають інформацію про однорідні об'єкти, які використовуються в програмі 1С: Бухгалтерія».

Проведення екскурсій під час практики

Екскурсії під час практики проводяться з метою надбання студентами найбільш повної уяви про функціонування підприємства, його структуру, взаємодію його окремих підрозділів, діючу систему управління та особливості організації та ведення бухгалтерського обліку. Екскурсії здійснюються на основні виробничі дільниці, складське та транспортне

господарства, галузеві виставки за тематикою дослідження, на провідні підприємства галузі.

Проведення відео занять

Значну роль в навчальному процесі грають художні та документальні фільми. В сучасній методиці використання відео матеріалів на занятті є не тільки доречним, але й обов'язковим. Робота з такими матеріалами на занятті урізноманітнює види діяльності студентів у процесі навчання.

Перегляд студентами художніх та документальних фільмів на економічну та професійну тематику відкриває нові можливості, такі як:

- ознайомлення студентів з важливими подіями та фактами в історії розвитку як економіки в цілому, так і окремих галузей;
- ознайомлення з іноземним досвідом роботи відомих підприємств та компаній і т. д.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Індивідуальне завдання передбачає вирішення завдання з оптимізації облікової політики підприємства, вибраного за базове для написання звіту про проходження практики. Це завдання має на меті:

- провести аналіз та дати оцінку облікової політики підприємства, вибраного за базове для виконання індивідуального завдання на предмет відповідності чинному законодавству та особливостям діяльності досліджуваного підприємства;
- висвітлити проблеми, пов'язані з формуванням облікової політики базового підприємства, та надати рекомендації стосовно її оптимізації.

Індивідуальне завдання виконується за визначеним алгоритмом:

1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.

Надати коротку характеристику діяльності та особливостей побудови облікової системи базового підприємства, що зумовлюють його облікову політику (основні напрями діяльності підприємства; форма власності; основні положення статуту підприємства; організаційна структура, функції основних відділів; склад майна та джерела його формування; опис технологічного процесу (за наявності)).

2. Особливості облікової політики на підприємстві.

Висвітлити проблеми вибору та обґрунтування альтернативних варіантів, що регламентують облік окремих об'єктів, а саме: запасів; основних засобів; нематеріальних активів; МШП; витрат, які формують собівартість; витрат періоду; доходу; фінансового результату; дебіторської заборгованості тощо (наказ про облікову політику).

3. Аналіз облікової політики.

Проаналізувати та оцінити облікову політику базового підприємства на предмет відповідності чинному законодавству, особливостям функціонування та потребам управління базового підприємства (*Додаток А*).

4. Рекомендації.

Надати рекомендації щодо формування, оптимізації облікової політики та її закріплення у внутрішніх регламентах базового підприємства. Під час виконання цього завдання дослідження організаційних та методологічних аспектів облікової політики базового підприємства здійснюється за елементами та складовими, що надані у *Додатку Б*.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється керівником від навчального закладу за якістю проходження студентом практики під час проведення консультацій. Порядок здійснення поточного контролю відображений в таблиці 4.

Таблиця 4

Поточний контроль за якістю проходження студентом практики

Вид контролю	Порядок здійснення контролю		
	Керівник практики від навчального закладу		
	Термін проведення	Елементи, що контролюються	Результат контролю
Поточний контроль	Під час проведення консультацій (за графіком затвердженим кафедрою)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Якість трудової дисципліни. 2. Опрацювання законодавчої та нормативної бази за темою програми. 3. Систематичність і якість заповнення щоденника практики. 4. Якість оволодіння студентом методологією виконання облікових робіт. 5. Ступінь відпрацювання практичних умінь і навичок. 	Оцінка виставлена у щоденнику за кожен тему програми практики.

Підсумковий контроль за якістю проходження студентом практики відображений в таблиці 5.

Таблиця 5

Контроль за якістю проходження студентом практики

Вид контролю	Порядок здійснення контролю		
	Керівник практики від навчального закладу		
	Термін проведення	Елементи, що контролюються	Результат контролю
Підсумковий контроль		<ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримання термінів проходження практики. 2. Якість складання і оформлення звіту. 3. Ступінь виконання програми. 4. Якість практичних умінь і навичок, щодо виконання облікових робіт у межах програми практики. 5. Ступінь розуміння студентом змісту виконаних робіт. 	Оцінка, виставлена у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці

Продовження табл. 5

		<p>6. Зміст висновків студента за результатами проведених досліджень і виконаних облікових робіт.</p> <p>7. Наявність, зміст, доцільність розроблених на підставі результатів практики і запропонованих студентом заходів щодо удосконалення облікових робіт, підвищення якості і ефективності роботи облікового персоналу.</p> <p>8. Зміст відгуку керівника практики про роботу студента.</p>	
--	--	---	--

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна практика завершується написанням звіту про проходження навчальної практики.

Звіт з практики приймається для перевірки керівником практики від навчального закладу якщо він містить:

- 1) титульний аркуш оформлений за зразком;
- 2) календарно-тематичний план, затверджений керівником практики від навчального закладу;
- 3) щоденник з практики, який відображає зміст фактично виконаних облікових робіт, підтверджених додатком складених студентом необхідних розрахунків, первинних, зведених документів, облікових реєстрів. Кожна опрацьована студентом тема обов'язково повинна мати зауваження і оцінку керівника практики;
- 4) складені студентом, на підставі виконаних робіт і проведених досліджень, висновки і пропозиції;
- 5) відгук керівника практики від підприємства.

Звіт з практики, у якому бракує одна з структурних частин, для перевірки викладачем вузу не приймається.

Виконаний студентом звіт з практики реєструється на кафедрі.

Звіт рецензується керівником практики від навчального закладу. У випадку незадовільної оцінки звіт до захисту не допускається та повертається студенту на доопрацювання. Студент повинен усунути показані у рецензії керівника недоліки і повернути роботу для повторного рецензування. При цьому попередня рецензія обов'язково додається.

Якщо роботу допущено до захисту, студент повинен ознайомитися з рецензією та підготувати відповіді на запитання, згадані у рецензії, та показати виправлені у роботі недоліки, відмічені рецензентом.

Захист роботи проводиться у терміни визначені кафедрою, але не пізніше ніж 10 календарних днів по закінченню терміну практики.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри обліку і оподаткування.

Процес оцінювання знань студентів включає:

- перевірку керівником практики щоденника та звіту з практики і написання відгуку;
- захист звіту студентом перед комісією.

Під час захисту оцінюється:

- повнота виконання програми практики;
- відповіді студента на поставлені запитання.

Керівник практики від навчального закладу з'ясовує причини можливої відсутності або недостатності інформації та відхилень від програми практики.

Після захисту студенту повідомляються висновки про якість проходження ним практики, відмічаються позитивні та негативні її сторони, питання над якими потрібно студенту додатково попрацювати.

За результатами захисту студентом звіту виставляється диференційна оцінка з навчальної практики, яка встановлюється враховуючи коефіцієнти, наведені у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові диференційної оцінки з практики

Елементи, що контролюються	Складові контролю	Коефіцієнт	Наприклад		
			Оцінка одержана під час захисту	Розрахунок	Підсумок
1. Робота на практиці	Зміст відгуку керівника практики від базового підприємства, результати відвідування бази практики керівником практики від навчального закладу	0,3	5 (90 А)	$5 \times 0,3 = 1,5$ $(90 \times 0,3 = 27)$	
2. Зміст звіту з практики	Ступінь опрацювання програми практики, зміст структурних елементів звіту	0,2	4 (80 С)	$4 \times 0,2 = 0,8$ $(80 \times 0,2 = 16)$	
3. Виконання індивідуального завдання	Зміст, оформлення, ступінь оволодіння навчальним матеріалом	0,1	4 (75 С)	$4 \times 0,1 = 0,4$ $(75 \times 0,1 = 7,5)$	

Продовження табл. 6

4. Якість оформлення звіту з практики	Наявність структурних елементів, дотримання вимог щодо оформлення	0,1	4 (85 B)	$4 \times 0,1 = 0,4$ $(85 \times 0,1 = 8,5)$	
5. Захист звіту з практики	Ступінь оволодіння теоретичним матеріалом і професійними вміннями і навичками	0,3	3(70 D)	$3 \times 0,3 = 0,9$ $(70 \times 0,3 = 21)$	
Диференційна оцінка				$1,5 + 0,8 + 0,4 + 0,4 + 0,9 = 4,0$ $(27 + 16 + 7,5 + 8,5 + 21 = 80)$	4,0 (80 C)

Шкала оцінювання проходження навчальної практики відображена в таблиці 7.

Таблиця 7

Шкала оцінювання: національна на ECTS

За 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS	За національною шкалою для іспиту	
		Відмінно	Залік
90-100	A	Відмінно	Залік
85-89	B	Добре	Залік
75-84	C		
70-74	D	Задовільно	Залік
60-69	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Оцінка з навчальної практики виставляється у заліково-екзаменаційній відомості і заліковій книжці студента.

Після захисту звіт залишається на кафедрі обліку і оподаткування, де зберігається у поточному архіві кафедри.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Нормативні акти:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. - [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 436-15. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. - [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 2755-17. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. - [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 435-15. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. - [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.
6. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.
7. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. № 3125-XII. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3125-12> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.
8. Положення про Державну фінансову інспекцію України: указ Президента України від 23.04.2011 р. № 499/2011. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/499/2011>. - Назва з титул. екрану.
9. Про утворення територіальних органів Державної фінансової інспекції: постанова Кабінету Міністрів України від 20.07.2011 р. № 765.- [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/765-2011-%D0%BF>. - Назва з титул. екрану.
10. Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України: постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 310. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-%D0%BF>. - Назва з титул.

екрану.

11. Про утворення Державної аудиторської служби України: постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 868. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248594452>.

12. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon.medsprava.com.ua/regulations/8451/481630>.

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»: наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»: наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2001 р. № 205. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: наказ Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. № 163. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів»: наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції»: наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2002 р. № 147. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»: наказ Міністерства фінансів України від 18.06.2001 р. № 303. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію»: наказ Міністерства фінансів України від 16.07.2001 № 344. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0647-01> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та діяльність, що припиняється»: наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 р. № 817. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: наказ Міністерства фінансів України від 19.05.2005 р. № 412. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 790. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. № 415. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»: наказ Міністерства фінансів України від 02.07.2007 р. № 779. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин»: наказ Міністерства фінансів України від 26.08.2008 р. № 1090. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0844-08> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 «Платіж на основі акцій»: наказ Міністерства фінансів України від 25.01.2011 р. № 27. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0057-09> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Податкові різниці»: наказ Міністерства фінансів України від 25.01.2011 р. № 27. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0212-11> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

44. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

45. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. – [Електронний ресурс]: Бібліотека бухгалтерського обліку. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text574/pgl.htm> (з змінами та доповненнями). - Назва з титул. екрану.

46. Про застосування стандартів аудиту: рішення Аудиторської палати України від 31.03.2011 №229/7. - [Електронний ресурс]: Аудиторська палата України. - Режим доступу: <http://apu.com.ua/rishennya-apu/9-2011>. -

Назва з титул. екрану.

47. Про затвердження Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг: рішення Аудиторської палати України від 27.09.2007 р. № 182/4. - [Електронний ресурс]: Аудиторська палата України. - Режим доступу: <http://apu.com.ua/rishennya-apu/5-2007>. - Назва з титул. екрану.

48. Про затвердження Концептуальної основи контролю аудиторської діяльності в Україні: рішення Аудиторської палати України від 27.09.2007 р. № 182/3. - [Електронний ресурс]: Аудиторська палата України. - Режим доступу: <http://apu.com.ua/rishennya-apu/5-2007>. - Назва з титул. екрану.

Спеціальна література:

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки [Текст]: навч. посібник / П.Й. Атамас. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: ЦУЛ, 2010. - 392 с.

2. Барановська Т.В. Облікова політика: рівні, суб'єкти, складові [Текст] / Т.В. Барановська // Вісник ЖДТУ: Економічні науки. - 2003. - № 3(25). - С. 18-26.

3. Белоусова І.А. Процес формування та документальне оформлення облікової політики [Текст]/ І.А. Белоусова // Вісник ЖІТІ. - 2002. - № 20. - С. 39-41.

4. Білоусова І.А. Облікова політика в Україні [Текст]: монографія / І.А. Білоусова, Т.В. Барановська. - Житомир: ЖДТУ, 2003. - 408 с.

5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст]: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / під заг. ред. Ф.Ф. Бутинця, 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с.

6. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку [Текст]: підручник для студентів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська; за редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця, 4-е вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2006. - 528 с.

7. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія і практика [Текст]: навч.-практ. посібник / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна та ін. - К.: Центр учбової л-ри, 2010. - 536 с.

8. Бухгалтерський облік в Україні: нормативна та методична база [Текст]: навч. посібник. - Львів: Магнолія плюс, 2006. - 264 с.

9. Грабова Н.Н. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях [Текст]: учебное пособие / Н.Н. Грабова, В.Н. Добровский. - К.: А.С.К., 2009. - 624 с.

10. Дерій В.А. Організація бухгалтерського обліку в підприємстві [Текст]: курс лекцій / В.А. Дерій, 2-е вид., виправлене і доповнене. - Тернопіль: Джура, 2004. - 92 с.

11. Гуцайлюк Л.О. облікова політика бюджетних установ в умовах

ринкового середовища [Текст] / Л.О. Гуцайлюк // Вісник СНУ ім. В. Даля. - 2003. - № 1. - С. 39-41.

12. Журавель Г.П. Облікова політика в ринкових умовах [Текст]: навч. посібник / Г.П. Журавель, В.Б. Клевець, П.Я. Хомин. - К.: Видавничий дім «Професіонал», 2009. - 320 с.

13. Дроздова Т. Облікова політика підприємств: структура, формування, зміна [Текст] / Т. Дроздова // Все про бухгалтерський облік, 2005. - № 11 (922). - С. 41-43.

14. Житний П. Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення [Текст] / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. - 2005. - № 3. - С. 19-22.

15. Житний П.Є. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія та організація [Текст]: монографія / П.Є. Житний. - Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. - 352 с.

16. Зубко А.Б. Особливості облікової політики акціонерних товариств [Текст] / А.Б. Зубко // Вісн. технолог. ун-у Поділля: Економічні науки. - Ч. 2, т. 1. - 2003. - С. 117-119.

17. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та їх заповнення [Текст]: навч. посібник / Г. Кім, В. Сопко, С. Кім. - К.: Університет економіки та права "Крок", 2004. - 437 с.

18. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз [Текст]: навч. посібник для студ. вищих навч. закл./ Г.І Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній. - Львів: Видавництво Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2005. - 428 с.

19. Коблянська І.О. Фінансовий облік [Текст]: навч. посібник / І.О. Коблянська. - К.: Знання. - 2007. - 473с.

20. Коваленко А.М. Бухгалтерський облік в Україні [Текст]: підручник / А.М. Коваленко. - К.: ВКК «Баланс-клуб», 2006. - 1024 с.

21. Колос І. Формування раціональної облікової політики підприємства [Текст] / І. Колос // Вісник Податкової служби України. - 2002. - № 47. - С. 47-54.

22. Кондакова Н.М. Облікова політика в умовах гармонізації та стандартизації бухгалтерського обліку [Текст] / Н.М. Кондакова // Вісник ЖДТУ: Економічні науки. - 2003. - №3 (25). - С. 943-101.

23. Кужельний М.В. Організація обліку [Текст]: підручник / М.В. Кужельний. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 349 с.

24. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика [Текст]: навч. посібник / В.С. Лень, В.В. Гливенко, 3-тє вид. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 608 с.

25. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік [Текст]: підручник / О.В. Лишиленко, 3-є вид. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 670 с.

26. Мякота В. Облікова політика підприємства [Текст] / В. Мякота // Податки та бухгалтерський облік. - 2004. - № 2 (980). - С. 6-28.

27. Облікова політика [Текст]: навч. посіб. / В.М. Савченко, О.В. Пальчук, Л.В. Садовська; за ред. Г. М. Давидова. - К.: Знання, 2010. - 479 с.

28. Облікова політика підприємства [Текст]: навч. посіб. / М.Г.

Михайлов, М.І. Гордієнко, В.М. Жук. – Суми: СОД: Козацький вал, 2002. – 50 с.

29. Облікова політика підприємства [Текст]: навч посіб. / за ред. В.М. Гаврилюка, В.М. Жука, М.Г. Михайлова. – К.: Юр. Агр-Веста, 2007. - 326 с.

30. Пантелейчук Л.Б. Облікова політика підприємства [Текст] / Л.Б. Пантелейчук. – К.: Компас, 2004. - 36 с.

31. Пушкар М.С. Фінансовий облік [Текст]: підручник / М.С. Пушкар – Тернопіль: Карт - бланш, 2006. – 628 с.

32. Сльозко Т.М. Організація обліку [Текст]: навч. посібник / Т.М. Сльозко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 222 с.

33. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Текст]: підручник / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 412 с.

34. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [Текст]: підручник / Н.М. Ткаченко. - 2-е вид., перероб. та доп. - К.: Алерта, 2007. - 954 с.

35. Чабанова Н. Организация бухгалтерского учета [Текст] / Н. Чабанова. – Харьков: Издательский дом «Фактор», 2008 – 479 с.

36. Чацкіс Ю.Д. Організація бухгалтерського обліку [Текст]: навч. посібник / Чацкіс Ю.Д., Гейер О.А., Наумчук О.А. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.

37. Шара Є.Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік [Текст]: навч. посібник / Є.Ю. Шара, О.О. Бідюк, І.Є. Соколовська-Гонтаренко; Нац. ун-т державної податкової служби України. - К. : Центр учбової літератури, 2011. - 424 с.

38. Ямборко Г. Вплив облікової політики на фінансовий результат і оподаткований прибуток підприємства [Текст] / Г. Ямборко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2001. - № 6. - С. 23-28.

Періодичні видання:

1. Бюлетень законодавства і юридичної практики України
2. Відомості Верховної Ради України
3. Збірник поточного законодавства
4. Аудитор України
5. Баланс
6. Банківська справа
7. Бухгалтер
8. Бухгалтерія
9. Бухгалтерія, податки, бізнес
10. Бухгалтерська неділя
11. Бізнес – Бухгалтерія
12. Бухгалтерський облік і аудит
13. Вісник податкової інспекції
14. Все про бухгалтерський облік
15. Галицькі контракти

16. Главбух
17. Дебет-кредит
18. Закон і бізнес
19. Незалежний аудитор
20. Податки та бухгалтерський облік
21. Урядовий кур'єр

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України	http://www.rada.gov.ua
2. Урядовий портал	http://www.kmu.gov.ua/control/uk
3. Міністерство фінансів України	http://www.minfin.gov.ua
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA
5. Рахункова палата України	http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index
6. Аудиторська палата України	http://apu.com.ua
7. Національний банк України	https://www.bank.gov.ua
8. Державна служба статистики України	http://www.ukrstat.gov.ua
9. Державна фіскальна служба України	http://sfs.gov.ua
10. Державна казначейська служба України	http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index
11. Державна служба фінансового моніторингу України	http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk
12. Державна аудиторська служба України	http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index
13. Державна регуляторна служба України	http://www.drs.gov.ua
14. Інформаційний бізнес портал ЛІГА	http://www.liga.kiev.ua
15. Дебет-Кредит	http://www.dtk.com.ua
16. Бухгалтер-сервіс	http://www.buhgalter.kharkov.com
17. Бухгалтерія. Право. Налоги. Консультації.	http://www.buhgalteria.com.ua
18. Бухгалтер.com.ua	http://buhgalter.com.ua
19. Все про бухгалтерський облік	http://www.vobu.com.ua

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. - Назва з екрану.
2. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. - Назва з екрану.
3. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>. - Назва з екрану.
4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>. - Назва з екрану.
5. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>. - Назва з екрану.
6. Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу: Наказ МОНМС України від 13.06.2012 р. № 689. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1108-12>. - Назва з екрану.
7. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Наказ МОН України від 02.06.1993 р. № 161. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>. - Назва з екрану.
8. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Наказ МОН України від

22.01.2004 р. № 48. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>. - Назва з екрану.

9. Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальностями галузі знань 0305 — Економіка та підприємництво (розроблена Науково-методичною комісією з економіки та підприємництва МОН України та Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана): Наказ МОН України від 04.07. 2013 р. № 895. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS20996.html. - Назва з екрану.

10. Галузевий стандарт вищої освіти: Наказ МОН України від 06.06.2002 р. № 330. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/spisok2002/str30.htm>. - Назва з екрану.

11. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання: Державний стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbook.net>. – Назва з екрану.

12. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: затверджено Вченою радою ОНУ ім. І.І. Мечникова Протоколом № 4 від 23.12.2014 р. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://onu.edu.ua/uk/geninfo/acad_council.

13. Положення про диплом з відзнакою Одеського національного університету імені І.І. Мечникова: схвалено Вченою радою ОНУ ім. І.І. Мечникова Протоколом № 6 від 23.02.2016 р. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://onu.edu.ua/uk/geninfo/acad_council.

14. Інструкція з підготовки кваліфікаційних (дипломних) робіт в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: Наказ ректора від 24.11.2009 р. № 3335-18. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://onu.edu.ua/uk/geninfo/acad_council.

15. Вища освіта України і Болонський процес [Текст]: навчальний посібник / за редакцією В.Г. Кременя. – Тернопіль, 2004. – 384 с. (затверджено МОН України, лист № 14/18.2-1868 від 02.08.2004 р.)

16. Захарченко В.М. Національна рамка кваліфікацій та освітні програми і кваліфікації. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.htm>. - Назва з екрану.

17. Колесников О.В. Основи наукових досліджень [Текст]: навчальний посібник. - 2-е вид. випр. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.

18. Луговий В.І. Національна рамка кваліфікацій та Міжнародна стандартна класифікація освіти. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start20>. – Назва з екрану.

19. Методичні орієнтири для написання курсових робіт. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.ucu.edu.ua/doc/2006/clio/metodychka_kursovi.doc. - Назва з екрану.

20. Методичні рекомендації до виконання дипломних робіт студентами економічного факультету денної форми навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування» [Текст] / І.О. Крюкова, С.С. Стоянова-Коваль, А.В. Найда, Т.М. Гнатська. – Одеса: ОДАУ, 2016. – 34 с.

21. Рашкевич Ю.М. Розроблення освітніх стандартів та освітніх програм. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?limitstart=0>. – Назва з екрану.

22. Рашкевич Ю.М. Компетентнісний підхід в побудові навчальних програм. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

<http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?start=20>. – Назва з екрану.

23. Розроблення освітніх програм [Текст]: методичні рекомендації / В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / за ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

24. Теоретико-методичні засади розроблення освітніх програм [Текст]: методичний посібник / Л.А. Раскола, О.М. Ружицька, за ред. О.В. Запорожченко, В.М. Хмарського. – Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2016. – 68 с.

25. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст]: підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнаренко. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2004. – 307 с.

ДОДАТКИ

АНКЕТА**обстеження наказу з облікової політики**

1. Чи розроблено на підприємстві наказ з облікової політики:

- так;
- ні;
- формально?

2. Чи здійснюється уточнення змісту наказу з облікової політики кожного року:

- так;
- ні?

3. Працівники яких служб брали участь у розробці наказу з облікової політики:

- бухгалтерія підприємства;
- аудиторська фірма;
- інші варіанти?

4. Наказ з облікової політики розроблено:

- за аналогією з наказом іншого підприємства;
- за аналогією з типовим наказом, надрукованим у фаховій пресі;
- елементи облікової політики обґрунтовано відповідно до особливостей господарювання та потреб управління.

АНКЕТА**обстеження організаційних аспектів облікової політики підприємства**

1. Чи розроблено на підприємстві наказ про облікову політику:

- так;
- ні;
- формально?

2. Чи здійснюється уточнення змісту наказу з облікової політики кожного року:

- так;
- ні?

3. Бухгалтерський облік на підприємстві здійснює:

- бухгалтерська служба;
- бухгалтер;
- керівник;
- приватний підприємець;
- аудиторська фірма.

4. Організація роботи облікового апарату на підприємстві:

- централізована;
- децентралізована;
- змішана.

5. Технологія оброблення облікової інформації:

- ручна;
- із застосуванням комп'ютерної техніки.

6. Форма ведення бухгалтерського обліку:

- журнально-ордерна;
- меморіально-ордерна;
- спрощена без ведення реєстрів обліку майна;
- спрощена з веденням реєстрів обліку майна та ін.

7. Які форми первинних документів застосовуються на підприємстві:

- типові уніфіковані облікові документи;
- форми первинних документів, розроблені підприємством?

8. Чи є на підприємстві графік документообігу:

- так;
- ні?

9. Чи розроблено на підприємстві робочий план рахунків:

- так;
- ні?

Елементи та складові облікової політики підприємства

№	Елементи облікової політики	Можливі варіанти
<i>1. Загальні питання організації обліку</i>		
1	Вибір суб'єкта, що здійснює облік	<ul style="list-style-type: none"> - бухгалтерська служба; - бухгалтер; - керівник; - приватний підприємець; - аудиторська фірма
2	Організація роботи облікового апарату	<ul style="list-style-type: none"> - централізована; - децентралізована; - змішана
3	Тип організаційної структури бухгалтерії	<ul style="list-style-type: none"> - лінійна; - проста лінійно-штабна; - ступінчаста; - комбінована; - багатогранна
4	Організаційна структура апарату бухгалтерського обліку	<ul style="list-style-type: none"> - інтегрована; - деінтегрована (з відокремленням управлінської або податкової бухгалтерії)
5	Технологія оброблення облікової інформації	<ul style="list-style-type: none"> - ручна; - із застосуванням комп'ютерної техніки; - програмне забезпечення
6	Форма бухгалтерського обліку	<ul style="list-style-type: none"> - журнально-ордерна; - меморіально-ордерна; - спрощена, без ведення реєстрів обліку майна; - спрощена, з веденням реєстрів обліку майна; - автоматизована; - інші форми обліку
7	Робочий план рахунків підприємства, перелік та побудова реєстрів зведеного обліку	Обов'язковий додаток
8	Організація документообігу	<ul style="list-style-type: none"> - наявність графіка документообігу; - контроль за його виконанням
9	Порядок проведення інвентаризації	<ul style="list-style-type: none"> - склад інвентаризаційної комісії; - частота проведення інвентаризацій; - строки проведення інвентаризацій; - перелік майна та зобов'язань, що підлягають інвентаризації
10	Порядок ведення податкового обліку	<ul style="list-style-type: none"> - організація роботи облікового персоналу з ведення податкового обліку (на яких посадових осіб покладено функції ведення обліку); - побудова реєстрів податкового обліку (відомості валових доходів і валових витрат, поєднання бухгалтерського та податкового обліку в інтегрованих реєстрах, автоматизований режим)

Продовження Додатку Б

<i>2. Основні засоби</i>		
11	Первісна вартість основних засобів	Порядок формування у різних випадках надходження
12	Групи основних засобів	Перелік груп основних засобів
13	Метод нарахування амортизації основних засобів	- кумулятивний; - прямолінійний; - виробничий; - зменшення залишкової вартості; - прискореного зменшення залишкової вартості.
14	Витрати на ремонт основних засобів	- відповідно до вимог податкового обліку; - відповідно до вимог П(С)БО 7; - з одночасним додержанням вимог податкового та фінансового обліку
15	Взаємозв'язок податкової та бухгалтерської вартості основних засобів	- не відстежується; - відстежується і яким способом
16	Переоцінка об'єктів основних засобів	Коли і як здійснюється
17	Строк корисного використання основних засобів	- хто визначає (бухгалтерія, інженерна служба, технологічний відділ); - порядок та процедура визначення строку корисного використання
18	Ліквідаційна вартість основних засобів	- не визначається (прирівнюється до нуля); - визначається (яким способом);
19	Об'єкти основних засобів, наданих та прийнятих в оренду	- перелік основних засобів, зданих (прийнятих в оренду); - джерела покращення орендованого майна; - орендодавець вказує, чи є оренда доходом від основної діяльності, чи іншими доходами
20	Оцінка об'єкта, одержаного у фінансову оренду в орендаря	- за справедливою вартістю; - за теперішньою вартістю суми мінімальних орендних платежів
<i>3. Малоцінні необоротні матеріальні активи</i>		
21	Методи нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів	- прямолінійний; - виробничий; - 50% — під час введення в експлуатацію; - 50% — під час списання з балансу; - одразу 100% при введенні в експлуатацію
22	Встановлення вартісної межі віднесення до малоцінних необоротних матеріальних активів	Вартість цінностей, що належать до складу необоротних матеріальних активів, встановлено в розмірі
<i>4. Нематеріальні активи</i>		
23	Метод нарахування амортизації нематеріальних активів	- прямолінійний; - кумулятивний; - виробничий; - зменшення залишкової вартості; - прискореного зменшення залишкової вартості

Продовження Додатку Б

24	Первісна вартість нематеріальних активів	Порядок формування у різних випадках надходження
25	Витрати з придбання чи створення нематеріальних активів	<ul style="list-style-type: none"> - визнаються нематеріальним активом під час виконання певних умов; - визнаються витратами звітного періоду при невиконанні цих умов; - не визнаються активом (витрати на дослідження, підготовку і перепідготовку кадрів, рекламу та просування продукції, створення, реорганізацію та переміщення підприємства, підвищення ділової репутації, створення торгових марок)
26	Ліквідаційна вартість нематеріальних активів	<ul style="list-style-type: none"> - не визначається (прирівнюється до нуля); - визначається і яким чином
27	Строк корисного використання нематеріальних активів	<ul style="list-style-type: none"> - хто визначає (бухгалтерія, інженерна служба, технологічний відділ); - порядок та процедура визначення строку корисного використання
<i>5. Запаси</i>		
28	Порядок формування первісної вартості запасів	<ul style="list-style-type: none"> - ідентифікація ТЗВ з конкретним об'єктом; - відокремлений облік і розподіл ТЗВ; - комбінований варіант
29	Метод списання запасів під час їх вибуття	<ul style="list-style-type: none"> - ідентифікованої собівартості; - середньозваженої собівартості з уточненням (на початок періоду, на кінець періоду, ковзаюча); - нормативних затрат; - ціни продажу; - FIFO; - LIFO
30	Переоцінка запасів	<ul style="list-style-type: none"> - строки та частота переоцінки; - порядок проведення переоцінки
31	Оцінка незавершеного виробництва	<ul style="list-style-type: none"> - за нормативною виробничою собівартістю; - прямими статтями витрат; - вартістю сировини, напівфабрикатів, матеріалів
32	Оцінка готової продукції	<ul style="list-style-type: none"> - за фактичною виробничою собівартістю; - нормативною виробничою собівартістю
<i>6. Витрати</i>		
33	Об'єкти обліку витрат	<ul style="list-style-type: none"> - за продукцією (видами продукції); - за місцями виникнення (підрозділами підприємства); - центрами відповідальності; - видами діяльності; - тощо
34	Метод обліку витрат	<ul style="list-style-type: none"> - попроцесний; - попередільний; - позамовний; - нормативний

Продовження Додатку Б

35	Варіант зведеного обліку витрат	<ul style="list-style-type: none"> - напівфабрикатний; - безнапівфабрикатний
36	Загальновиробничі витрати	<ul style="list-style-type: none"> - критерії розмежування та методика накопичення постійних та змінних витрат; - база розподілу змінних загальновиробничих витрат (години праці, заробітна плата, обсяг діяльності, прями витрати тощо); - методика списання постійних загальновиробничих витрат
37	Нормальна потужність	<ul style="list-style-type: none"> - фактори, що визначають нормальну потужність; - показники (планові, середньорічні, тощо); - одиниці виміру (відпрацьовані людино-години, машино-години роботи обладнання, обсяг випуску в натуральних, вартісних показниках)
38	Варіант обліку витрат діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - з використанням рахунків класу 8 "Витрати за елементами" для суб'єктів малого підприємництва, а також інших організацій, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності; - з використанням рахунків класу 9 "Витрати діяльності"; - з використанням рахунків класу 9 "Витрати діяльності" та рахунків класу 8 "Витрати за елементами"
39	Перелік та склад витрат	Окремими додатками до наказу визначається: <ul style="list-style-type: none"> - перелік та склад загальновиробничих витрат; - перелік та склад адміністративних витрат; - перелік та склад маркетингово-збутових витрат
40	Методика оцінки та списання зустрічних послуг	<ul style="list-style-type: none"> - за фактичною собівартістю; - плановою собівартістю; - нормативною собівартістю; - фактичною собівартістю минулого періоду
41	Витрати майбутніх періодів	<ul style="list-style-type: none"> - критерії віднесення витрат до майбутніх періодів та їх перелік; - порядок списання витрат
42	Фінансові витрати	<ul style="list-style-type: none"> - визнаються витратами звітного періоду; - капіталізуються
<i>8. Дебіторська і кредиторська заборгованість</i>		
45	Резерви майбутніх витрат і платежів	<ul style="list-style-type: none"> - резерви не створюються; - резерви створюються, їх перелік, порядок створення та використання
46	Порядок створення резерву сумнівних боргів	<ul style="list-style-type: none"> - не створюється резерв сумнівних боргів; - створюється резерв сумнівних боргів, варіант створення резерву

Продовження Додатку Б

47	Метод формування резерву сумнівних боргів	<ul style="list-style-type: none"> - на основі платоспроможності окремих дебіторів; - частки безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати; - на основі класифікації дебіторської заборгованості
48	Варіант аналітичного обліку розрахунків	<ul style="list-style-type: none"> - за контрагентами; - за договорами
<i>9. Дохід</i>		
49	Метод визнання доходу від надання послуг	<ul style="list-style-type: none"> - метод рівномірного нарахування; - виходячи зі ступеня завершеності операцій із надання послуг; - у розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню; - дохід не визнається, а витрати визнаються витратами періоду
50	Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг	<ul style="list-style-type: none"> - вивчення виконаної роботи; - визначення частки обсягу послуг, наданих на певну дату в загальному обсязі; - визначення частки витрат у зв'язку з наданням послуг у загальній сумі витрат
51	Методи визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом	<ul style="list-style-type: none"> - вимірювання та оцінка виконаної роботи; - співвідношення обсягу заведеної частини робіт до загального обсягу у натуральному вимірі; - співвідношення фактичних витрат до суми загальних (кошторисних) витрат
52	Доходи майбутніх періодів	<ul style="list-style-type: none"> - критерії віднесення доходів до майбутніх періодів та їх перелік; - порядок списання доходів майбутніх періодів

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

(П.І.Б. студента)

студент __ курсу денної (заочної) форми навчання

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

ЗВІТ

Захищений на кафедрі

з оцінкою _____

« ____ » _____ 20__ р.

Керівник навчальної практики

_____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Члени комісії:

_____
(підпис, прізвище та ініціали)

_____
(підпис, прізвище та ініціали)

_____
(підпис, прізвище та ініціали)

Одеса – 20__

Зразок оформлення списку використаних джерел

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання"

Однотомні видання

Один автор

1. Дмитренко І. А. Екологічне право України [Текст]: підручник для вищих навч. закладів / Іван Адамович Дмитренко. - 2-е вид., перероб. та доп. - М.: Юрінком Інтер, 2001. - 351 с.
2. Заїка Ю. О. Українське цивільне право [Текст]: навч. посібник / Юрій Олександрович Заїка. - К.: Правова єдність, 2008. - 367 с.
3. Селецький С. І. Кримінальне право України. Особлива частина [Текст]: навч. посібник для студ. вузів / Станіслав Іванович Селецький. - К.: Центр учбової літ., 2008. - 495 с.
4. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) [Текст]: підручник для вузів / Михайло Васильевич Салтевський; Нац. акад. внутрішніх справ України. - К.: Кондор, 2006. - 586 с.
5. Селецький С. І. Кримінальне право України. Особлива частина [Текст]: навч. посібник для студ. юрид. вузів і юрид. фак. / Станіслав Іванович Селецький; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". - К.: Центр учбової літ., 2007. - 503 с.

Два автора

1. Высоцкий А. Ф. Черноморско-Азовский бассейн: правовые вопросы использования пространств и ресурсов [Текст] / А. Ф. Высоцкий, В. П. Цемко. - К.: Наук, думка, 1991. - 252 с.
2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України [Текст] / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. - К.: Прецедент, 2006. - 93 с. - (Юрид. б-ка. Б-ка адвоката).
3. Гриценко В. И. Дистанционное обучение: теория и практика [Текст] / В. И. Гриценко, В. В. Колос. - К.: Наук, думка, 2004. - 375 с.

Три автора

1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации [Текст] / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д.; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. - 265 с.
2. Баб'як О. С. Екологічне право України [Текст]: навч. посібник для вузів / Олексій Степанович Баб'як, Петро Дмитрович Біленчук, Юрій Онисимович Чирва. - К.: Атіка, 2000. - 216 с.
3. Понікаров В. Д. Цивільне право [Текст]: навч. посібник для студ. вузів / В. Д. Понікаров, С. М. Попова, Д. В. Назаренко. - К.: Центр учб. літ., 2007. - 196 с.

Чотири, п'ять і більше авторів

1. Соціальне становлення дитини у прийомній сім'ї: соціальний супровід [Текст]: навч.-метод. посібник / Л. С. Волинець, А. И. Капська, Н. М. Комарова [та ін.]. - К.: Укр. ін-т соціальних досліджень, 2000. - 127 с.

Продовження Додатку Г

2. Криміналістика [Текст]: підручник для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти / Василь Миколайович Глібко, Анатолій Леонідович Дудніков, Володимир Андрійович Журавель [та ін.]; за ред. Валерія Юрійовича Шепітька; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. - К.: Ін Юре, 2001. - 682 с.
3. Екологічне право. Особлива частина [Текст]: підручник: повний акад. курс для студ. юрид. вузів та фак. / В. І. Андрейцев, Г. І. Балюк, А. Г. Бобкова [та ін.]; за ред. Володимира Івановича Андрейцева; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, НАН України. - К.: Істина, 2001. - 543 с.
4. Кримінальне право України: практикум [Текст]: навч. посібник / П. П. Андрушко, П. В. Кобзаренко, П. С. Матишевський [та ін.]; за ред. С. С. Яценка. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 591 с.
5. Психологія менеджмента / Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. [и др.]; под ред. Г. С. Никифорова. - 3-е изд. - Х.: Гуманитар, центр, 2007. — 510 с.
6. Формування здорового способу життя молоді [Текст]: навч.-метод. посібник для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська [та ін.]. — К.: Укр. ін-т соц. досліджень, 2005. — 115 с. — (Сер. «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн.; кн. 13).

Без автора

1. Голод 1933 року в Україні [Текст]: свідчення про винищення Москвою українського селянства / упоряд. Ю. С. Семенко. - 2-е вид., доп. - Дніпропетровськ; Мюнхен, 1993. - 223 с.
2. Колективізація і голод на Україні, 1929-1933 [Текст]: зб. док. і матеріалів / упоряд.: Г. М. Михайличенко, Є. П. Шаталіна; відп. ред. С. В. Кульчицький; АН України, Ін-т історії України [та ін.]. - 2-е вид., стереотип. - К.: Наук. думка, 1993. - 734 с.
3. Воскресіння мертвих: українська барокова драма [Текст]: антологія / [упоряд. В. О. Шевчук]. — К.: Грамота, 2007. — 638 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу [Текст]: матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників [«Молодь України і аграрна реформа»] (11 - 13 жовт. 2000 р., Харків) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х., 2000. — 167 с.
2. Кібернетика в сучасних економічних процесах [Текст]: зб. текстів виступів на респ. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К.: ІСОА, 2002. — 147 с.
3. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкції [Текст]: праці конф., 6 - 9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. ред. В. Т. Трощенко; НАН України, Ін-т пробл. міцності. — К.: ПІМ, 2000. — С. 559 - 956 с. — (Ресурс - 2000).
4. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій [Текст]: зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ: Навч. кн., 1999. — 215 с.
5. Ризикологія в економіці та підприємстві [Текст]: зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адміністрація України [та ін.]. — К.: КНЕУ, 2001. — 452 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Кримінально-процесуальний кодекс України [Текст]: за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К.: Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Б-ка офіційних видань).

Продовження Додатку Г

2. Медична статистика [Текст]: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько; МНІАЦ мед. статистики. — К.: Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).
3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій [Текст]: СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007 / М-во палива та енергетики України. — Офіц. вид. — К.: ГРІФРЕ, 2007. — 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України; Інструкція).

Словники

1. Археологические памятники Одесской области [Текст]: справочник / Гудкова А. В., Охотников СБ., Субботин Л. В., Черняков И. Т. - Одесса, 1991. - 183 с.
2. Українсько-німецький тематичний словник [Текст]: / уклад. Н. Яцко [та ін.]. — К.: Карпенко, 2007. — 219 с.
3. Борейко В. Е. Словарь по гуманитарной экологии [Текст] / Владимир Евгеньевич Борейко и Николай Владимирович Морохин ; Киев. эколого-культурный центр . - К. : Киев, эколого-культурный центр, 2001. - 94 с. - (Природоохранная пропаганда).
4. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії [Текст]: словник-довідник основн., термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закладах / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К.: Європ. ун-т, 2007. — 57 с.
5. Європейський Союз [Текст]: словник-довідник / ред. - упоряд. М. Марченко. — 2-е вид., оновл. — К.: К.І.С., 2006. — 138 с.

Каталоги

1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області [Текст]: каталог-довідник / авт. - упоряд. М. Зобків [та ін.]. — Львів: Новий час, 2003. — 160 с.
2. Університетська книга [Текст]: осінь, 2003: [каталог]. - [Суми: Унів. кн., 2003]. — 11 с.
3. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну [Текст] / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк: Лебедь, 2005. — 228 с.

Бібліографічні покажчики

1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році [Текст] / О. Куц, О. Вацеба. — Львів: Укр. технологи, 2007. — 74 с.
2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997 — 2005 роки [Текст] / [уклад.: Кириць Б. О., Потлань О. С]. — Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Сер. "Бібліографічні довідники"; вип. 2).

Стандарти

1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Покажчик та огляд (150 7000:2004, ЮТ) [Текст]: ДСТУ ІЗО 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — 231 с. — (Національний стандарт України).
2. Якість води. Словник термінів [Текст]: ДСТУ ІЗО 6107-1:2004 — ДСТУ ІЗО 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).
3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (ЕІЧ 61010-2-020:1994, ЮТ) [Текст]: ДСТУ ЕІМ 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К.: Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).

Продовження Додатку Г

Багатотомний документ

1. Професори Одеського (Новоросійського) університету [Текст]: біогр. словник: в 4 т. / відп. ред. В. А. Сминтина; заст. відп. ред. М. О. Подрезова; авт. вступ. ст. В. М. Хмарський; упоряд. та бібліогр. ред. В. П. Пружина, В. В. Самодурова; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, Наук. б-ка. - 2-е вид., доп. - Одеса: Астропринт, 2005. -Т. 1: Ректори. - 124 с.; Т. 2: А-І. - 509 с.; Т. 3: К-П. - 597 с.; Т. 4: Р-Я. - 629 с.
2. Сминтина В. А. Оптика. Ч. 3 [Текст]: навч. посібник: у 3-х ч. / В. А. Сминтина. - Одеса: Астропринт, 1999. - 2007. - Ч. 3. - 98 с.: мал.
3. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 [Текст] / упоряд. Л. М. Яременко [та ін.]. - К.: Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. — (Джерела з історії науки в Україні). - Ч. 2: Додатки. — 573 с.
4. Межгосударственные стандарты [Текст]: каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю.; ред. Иванов В. Л.]. — Л.: НТИЦ «Леонорм-Стандарт», 2005. — (Сер. «Нормативная база предприятия»). - Т. 1. - 277 с.
5. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... Дочь врага народа [Текст]: трилогія / А. Дарова. — Одесса: Астропринт, 2006. — (Сочинения: в 8 кн. / А. Дарова; кн. 4).
6. Реабілітовані історією. Житомирська область [Текст]: [у 7 т.]. — Житомир: Полісся, 2006. — (Наук. - док. сер. «Реабілітовані історією»: у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). - Кн. 1 / редкол.: Синявська І. М. (голова) [та ін.]. — 721 с.
7. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч. 1 [Текст] / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К.: НТУУ «КПГ», 2006. — 125 с.
8. Географія [Текст]: словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х.: Халімон, 2006. — 175 с.
9. Межгосударственные стандарты [Текст]: каталог: в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А.; ред. Иванов В. Л.]. — Львов: НТИЦ «Леонорм-стандарт», 2006 - 2007. — (Сер. «Нормативная база предприятия»). - Т. 5. — 2007.— 264 с.; Т. 6. — 2007. — 277 с.

Дисертації

1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси [Текст]: дис. ... д-ра фіз.- мат. наук: 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.

Автореферати дисертацій

1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів [Текст]: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.02.08 / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20 с.
2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами [Текст]: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.06 / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.

Електронні ресурси

1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]: навч. посібник для студ. мед. вузів III - IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса: Одес. мед. ун-т, 2003. — (Б-ка студента-медика). — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. — Систем, вимоги: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97-2000. — Назва з контейнера.

Продовження Додатку Г

2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс]: за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України; ред. О. Г. Осауленко. — К.: CD-вид-во «Інфодиск», 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM): кольор.; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем, вимоги: Pentium-266; 32 Mb RAM; Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.

Частина книги

1. Конвенція ООН по морському праву от 10 декабря 1982 года [Текст]: [витяг] // Международное право в документах / сост.: Н. Т. Блатова, Г. М. Мелков. - 2-е изд. - М., 1997. - С. 358 - 437.
2. Александров А. В. Святой в житийной литературе [Текст] / Александров А. В. // Национально-культурный компонент в текстах мировой литературы: учеб. пособие. - Одесса, 2004. - С. 10 - 27.
3. Андронати С. А. О комплексном плане исследований и разработок на острове Змеиный, учрежденном НАН Украины [Текст] / Андронати С. А. // Про перспективи комплексу наукових досліджень на острові Зміїний і прилеглому шельфі: матеріали наук. - практ. конф. - наради, 22 лют. 2003 р., Київ / НАН України, Укр. реєстрове козацтво. - Донецьк, 2003. - С. 25 - 29.
4. Голубенко Л. Н. Обновление целей преподавания иностранных языков в XXI столетии [Текст] / Л. Н. Голубенко, М. А. Панченко, В. П. Коляда // Міжнародна науково-практична конференція з питань методики викладання іноземної мови: пам'яті проф. В. Л. Скалка (5 - 16 лют. 2007 р., м. Одеса). - Одеса: Астропринт, 2007. - С. 23 - 34.
5. Белявский Ю. В. Методические рекомендации относительно дистанционного обучения [Текст] / Ю. В. Белявский, А. В. Леонова // Удосконалення підготовки фахівців: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (26 - 28 трав. 2004 р., м. Одеса). - Одеса, 2004. - С. 27 - 29.
6. Праслов'яни в Українських Карпатах: свідчення гідро- та орнонімії [Текст] / Карпенко Ю. О. // Мовознавство: доп. та повідомлення на IV міжнар. конгресі українців. - К.: Пульсари, 2002. - С. 278 - 282.
7. Ярхо В. Н. Ахилл, Ахиллес [Текст] / Ярхо В. Н. // Мифы народов мира: энциклопедия: в 2 т. - 2-е изд. - М., 1991. - Т. 1. - С. 137 - 140.

Частина періодичного видання

1. Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004 - 2008 роки [Текст]: закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1281-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 11. - Ст. 144.
2. Об утверждении Положения об охране континентального шельфа СССР [Текст]: постановление Совета Министров СССР // Собрание постановлений Правительства СССР. - 1974. - № 3. - Ст. 18.
3. Питання про статус острова Зміїний закрито // Уряд. кур'єр. - 2003. - 20 черв.
4. Про відзначення у 2007 році Дня пам'яті жертв голодоморів [Текст]: указ Президента України від 2 листоп. 2007 р. № 1056/2007 // Уряд. кур'єр. - 2007. - 6 листоп.
5. Карпенко Ю. О. Берегиня [Текст] / Карпенко Ю. О. // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2008. - Березень (№ 8). - С. 38.
6. Дмитренко Н. Зміїна справа [Текст] / Дмитренко Н. // Україна молода. - 2004. - 6 листоп.

Продовження Додатку Г***Частина продовжуваного видання***

1. Бардина Н. В. Категорія «релятивне свойство» в словацких народних песнях [Текст] / Бардина Н. В. // Слов'янський збірник. - 2001. - Вип. 8. - С. 57 - 62.
2. Карпенко Ю. О. Стилiстика топонiмiї [Текст] / Карпенко Ю. О. // Записки з романо - германської фiлологiї. - Одеса, 2008. - Вип. 20. - С. 53 - 59.

Частина електронного документа

1. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про молодіжні та дитячі громадські організації" [Електронний ресурс]: постанова Верховної Ради України від 20 січ. 2005 р. № 2387 -IV // Ліга - Закон.
2. Питання будівництва у м. Києві Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодоморів України [Електронний ресурс]: розпорядження Кабінету Міністрів від 23 лип. 2008 р. № 1094 // Ліга - Закон. - 1 файл. - KR081094.LHT. - Назва з екрану.
3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті [Електронний ресурс]: підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003» / Л. И. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник. — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн.: <http://www.nbuiv.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет, відділення _____

Кафедра _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Напрямок підготовки _____

Спеціальність _____

(назва)

_____ курс, група _____

Студент

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу.

Печатка

підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи.

Печатка

підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Продовження Додатку Д**Робочі записи під час практики**

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Печатка _____

« _____ » _____ 20 __ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження практики

Дата складання заліку „_____” _____ 20 __ року

Оцінка:
за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словам)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Навчальне видання

Кусик Наталія Львівна

Гузь Дар'я Олександрівна

Ільченко Діана Анатоліївна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
проходження навчальної практики студентами
денної та заочної форм навчання
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Формат 60x84/16. Папір друкарський.
Гарнітура «Times». Друк цифровий. Ум. друк. арк. 3,98.
Тираж 50 прим.

Віддруковано з оригінал – макету в копії-центрі «Персей»
persey@icn.od.ua
Україна, Одеса, проспект Шевченко, 6 / 3
тел. 8 (048) 776-21-02